

Pedrolo articulista

Els primers articles que va escriure M. de P., quan tenia disset anys, per a la revista *Petit Liceu*, que l'any 1935 editava un grup d'estudiants de Tàrrrega, no van poder ser publicats, perquè ningú no va ser capaç de desxifrar la lletra de l'autor. Després, quan ja tenia la màquina d'escriure, no es publicava cap revista ni diari en català. De manera que no va ser fins al 1962 que *Pont blau*, de primer, des de Màxic, i *Serra d'Or*, després, li van brindar l'ocasió de reprendre aquesta tasca d'articulista, que tan prolífica i rica resultaria ser. En aparèixer el *Tele/Estel*, també hi va col·laborar, si bé el to dels seus articles va començar a ser massa "comprometedor", com deia ell, i ja no es van atrevir a publicar la quarta part de "El silenci i la mentida", que va aparèixer a *Serra d'Or*. Els articles apareguts durant aquest període, més els que posteriorment va publicar a *Canigó* i *Orifloma*, en un lapse, doncs, comprés entre el 1962 i el 1972, en un total de vint-i-dos textos, van ser aplegats en un volum, *Els elefants són contagiosos*, editat el 1974 per Edicions 62.

A partir de l'aparició de l'*Avui*, a l'abril de 1976, va iniciar la publicació d'un article, quinzenalment, en aquest diari, durant un període que es va estendre, en una primera etapa, fins al 1978, els quals articles van ser publicats en forma de llibre el 1981, sota el títol de *A casa amb papers falsos*, per Edicions 62. Els d'una segona etapa, del 1979 al 1981, en aquell mateix diari, els trobem recollits a *Algú sota l'altre*, de l'any 1987, editat també per Edicions 62.

Des del 28 d'octubre fins al 4 d'abril del 1982, va escriure tretze articles per al *Diario de Barcelona*, que el mateix any 82, l'editorial El Llamp publicava sota el títol de *Cròniques colonials*.

I entre l'1 de gener i el 30 de desembre de 1988, va prosseguir escrivint un seguit d'articles, vint-i-set en total, que el 1989 editava La Llar del Llibre, amb el títol de *Cròniques d'una ocupació*. D'aquestes cròniques en van aparèixer algunes més (fins a un total de quaranta) i segons que algun periodista va remarcar, arran de la mort del nostre autor (Rosa Maria Piñol, *La Vanguardia*, 27-6-90), la continuïtat va ser interrompuda per decisió de la direcció del diari.

D'alguna manera, podríem dir que aquest corpus constitueix una mena de resum de l'ideari polític o cívic d'un dels més grans escriptors del nostre país. Amb tot, ell mateix havia cuitat a assenyalar, referint-se principalment als articles on tractava la problemàtica nacional i independentista, que el seu propòsit en escriure'ls no era pas de formular uns prolegòmens a una teoria de les nacionalitats, ans més aviat pretenia de crear un debat sobre aquests temes, que fossin polèmics i discutits, i es dolia que haguessin estat públicament ignorats, si bé no li estranyava gens que fos així. Per això a la presentació del recull *Algú* sota l'altre deia: "A part l'encert o el desencert de les meves observacions i de la pertinença dels arguments que avanço o dels exemples que proposo, no hi ha, en general, cap interès a airejar les posicions independentistes. Normalment, hom s'estima més silenciar-les, potser amb la idea que allò que hom calla no té tanta existència".

Aquestes paraules ens haurien de fer reflexionar de nou sobre el compromís --l'engatjament-- de l'intel·lectual amb els problemes del seu temps i de la seva terra, sobretot quan aquesta no gaudeix de la llibertat que hauria de fornir-li un Estat propi, i, en canvi, es troba dominada per un altre Estat, que, com a màxim, li atorga el tracte que donaria a una colònia. Avui, engegats pel miratge produït per una autonomia, que pot resultar suficient per a una província en un sistema provincial, però mai

per a una Nació amb tots els ets i uts (ja que, si ho és, una nació, allò que ha de tenir és el seu propi Estat), són molts els intel·lectuals de casa nostra que s'estimen més ficar el cap sota l'ala i ajocar-se a l'escalf de l'*statu quo*, per gaudir de les prerrogatives que atorga el poder constituït, en comptes de lliurar batalla, en el camp de la discussió de les idees, per la recuperació del nostre país.

En aquesta lluita, en aquest terreny, Pedrolo s'hi sentia sol.

La causa de tot això respon, d'alguna manera, a una síndrome que pateix el poble català: la disgregació de la identitat. I aquesta crisi d'identitat portarà, si no s'hi posa remei, a la disgregació de la nació catalana, o sigui dels Països Catalans, com ja ho podem comprovar actualment. Si no sabem qui som, no podrem assumir la pròpia identitat nacional.

Després de tots aquests anys de rentada de cervell, d'intents d'assimilació, de colonialisme cultural, de dominació, per part de la metròpolis, com deia Pedrolo, tot el cos social dels PPCC ha caigut en un estat d'alienació. Si nosaltres, els adults no ens sotmetem a un tractament enèrgic, no ens guarirem de la neurosi, i tampoc no podrem tractar els nostres fills, per alliberar-los d'aquesta malaltia nefanda.

Pedrolo tenia una ment dotada d'un gran poder de raciocini, de tal manera que els seus escrits, després d'un plantejament del tot lògic, es van desenvolupant a base d'un seguit de raonaments que tendeixen a arribar a una conclusió enraonada, fins i tot després d'haver proporcionat ell mateix els arguments contraris a la posició que defensa. De vegades els seus raonaments tenen una contundència que resulta, gosaria dir, incontrovertible. D'aquí que els articles de Manuel de Pedrolo poden ajudar a realitzar aquella anàlisi, a efectuar aquell tractament a què em referia.

Aquesta és una qüestió urgent i impostergable d'higiene mental per al nostre poble.

Arran del seu traspàs, es va parlar força de Manuel de Pedrolo: van sortir una sèrie de notes de circumstàncies, i al desembre de 1990, durant tres dies, es va celebrar a Lleida al "Col·loqui rellegir Pedrolo", on es va fer una anàlisi, amb els consegüents debats o taules rodones, de les diverses vessants de la seva obra literària. Ningú, però, no es va ocupar, d'una manera precisa i àmplia, del Pedrolo articulista, en un mot, del seu "discurs independentista", com deia ell.

Per omplir, ni que sigui modestament i breument, aquest buit, valguin avui aquestes paraules.

Jordi Arbonès